

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRTHAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

AMIRE HIVATKOZUNK
60 ÉVES A SZOVJETUNIO
(3. oldal)

ŐSZINTÉN ÉS SZEMÉLYESEN
(4. oldal)

KULTÚRHÁZ A HATÁRON
ISKOLA ÉS ÉLET
(5. oldal)

Gromiko Berlinbe érkezett

BERLIN (MTI) — Hivatalos NSZK-beli látogatásának befejeztével Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter szerdán délután a Német Demokratikus Köztársaságba érkezett. A szovjet politikus Erich Honeckernek, az NSZEP KB főtitkárnak, az államtanács elnökének meghívására látogatott el a demokratikus német államba.

Berlinben nagy érdeklődéssel várták a szovjet külügyminisztert, hiszen első kézből értesülhetnek a szovjet-nyugatnémet tárgyalásokról, mindenekelőtt arról, hogy milyen magatartást várható a bonni kormánytól a feyverzetkizáró és leszerelési tárgyalások kérdésében.

Gromiko csütörtökön tart hivatalos megbeszéléseket az NDK vezető politikusaival, és várhatóan pénteken tér haza Moszkvába.

A KGST végrehajtó bizottsága a tervezési együttműködésről

MOSZKVA (MTI) — Szerdán folytatta munkáját Moszkvában a KGST végrehajtó bizottságának 105. ülése. A tagállamok képviselőin kívül Jugoszlávia küldöttsége is részt vesz az ülés munkájában. A magyar küldöttséget Marjai József miniszterelnök-helyettes, hazánk állandó KGST-képviselője vezeti.

A végrehajtó bizottság a tervezési együttműködés néhány kérdéséről vitatta meg, és megvizsgálja a szervezeti energetikai, fűtő- és nyersanyag-termelési hosszú távú célprogramjainak végrehajtását. Az ülésen több tájékoztatót is meghallgatnak, így a többi között a számítástechnika területén megvalósult együttműködés helyzetéről.

Védőkesztyűk az iparnak

(Fotók: Kalmár István)

ELŐTÉRBE A GAZDASÁG

Mire készül a népi ellenőrzés?

Korábban már tájékoztattuk olvasóinkat, hogy milyen országos témavizsgálatokba vonták be a Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság apparátusát és ellenőreit.

A megyei témavizsgálatok közül említésre méltó, hogy — utóellenőrzésként — ismét megvizsgálják a magángépjárművek közletemi igénybevételeit és a terítési díjak kifizetését. A vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a vállalatok, szövetkezetek és intézmények megtartják-e a dolgozók tulajdonában levő személygépkocsik és motorok kerékpárok hivatalos célú igénybevételeire vonatkozó előírásokat.

Sokakat érintő gond az ötnapos munkahét a szolgáltatási vállalatoknál és a kereskedelemben. Elsősorban az ötnapos munkahét bevezetésével kapcsolatos munkaerőhiány megszüntetése érdekében tett intézkedésekre kíváncsiak a népi ellenőrök. Azt is vizsgálják, hogy a nyitva tartási idő összhangban van-e a lakosság igényeivel. Az 1982 elejétől 1983 félévéig terjedő

vizsgálati időszak különböző szolgáltatásüzemekre, kereskedelmi vállalatokra terjed ki.

A megyei NEB tagjain kívül a debreceni, a berettyóújfalui és a hajdúszoboszlói népi ellenőrző bizottságok is közreműködnek a vizsgálatokban.

A nagyvállalatok munkaadóinak megszűntetésében nagy segítséget nyújthat a szervezett munkásszallítás. Ennek helyzetét, az üzemi autók kihasználtságát vizsgálják ebben az esztendőben a hajdú-bihari népi ellenőrök. Elsősorban arra kíváncsiak, hogy a vállalatok milyen eszközökkel szállítják a vidékről bejáró dolgozókat; javult-e a munkásszállítás kulturáltsága; hogyan alakultak a költségek.

A tanácsiszkagazgatási szervekre, az OTP-re, valamint az építőanyag-ellátásban érdekelt kereskedelmi szervezetekre, továbbá ipari, építőipari és mezőgazdasági munkáltatókra terjed ki az a vizsgálat, amely a magánlakásépítés segítésére hozott intézkedések érvényesülését elemzi. Az egész megyére kiterjedt ellenőrzések során elsősorban azt vizsgálják a NEB tagjai, hogy a lakásépítéshez szükséges feltételek milyen mértékben segítik az állampolgárok építési törekvéseit.

Várhatóan nagy érdeklődés övezi majd a kereskedelmi forgalomban levő termékek minőségének fogyasztói érdekvédelmi vizsgálatát. A vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a kereskedelemben forgalomba hozott termékek megfelelnek-e a szabványokban és egyéb minőségi előírásokban rögzített követelményeknek. Az állami, szövetkezeti és magánkereskedelmi egységekben helyszíni ellenőrzésekre 1983 őszén kerül sor.

A Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság terveiben szerepel a hatodik ötéves terv kereskedelem-politikai feladatainak időarányos megvalósításáról való beszámoltatás is. 1983 szeptemberében a BIOGAL Gyógyszergyár igazgatója ad tájékoztatót a vasúti kocsik rakodásának meggyorsítására tett intézkedésekről és eredményeikről.

Jó kapcsolat, rossz piac

Első a lakosság érdeke

A BŐRIPARI SZÖVETKEZET AZ ÚJ ÉVBEN

Nehezen indult a múlt esztendő a Debreceni Bőripari Szövetkezetben. Legfőbb cél a lakossági szolgáltató tevékenység növelése, a belföldi vásárlóalap bővítése és az export fokozása volt.

A jelenleg rendelkezésre álló adatok szerint a gondok ellenére sikeres évet zártak. A belső tartalékok feltárása, a munka- és üzemszervezés eredményeként nőtt a hatékonyság. Közel 4 százalékkal csökkent a létszám, de a nyereség 18 százalékkal nőtt az előző évihez képest.

A szövetkezet dolgozói a lakossági szolgáltató területén 4 százalékkal teljesítették túl a tervet. Kiemelt szerephez jutott a bőrkabátok festése és tisztítása.

A szolgáltató tevékenység színvonalát is sikerült emelni. Az igényekhez alkalmazkodva a Bethlen utcai bőrdíszműjavító részleget szücszermékekkel kapcsolatos szolgáltató tevékenységre szervezték át.

Az elmúlt esztendőben a legnagyobb problémát a tőkés export jelentette. Ma már ismeretes, hogy a bőr- és bőrdíszműiparban a tőkés piacon nem stagnálás, hanem hanyatlás van. A szövetkezet több külkereskedelmi vállalattal vett fel kapcsolatot, a piackutatásokat folytatnak. Pillanatnyilag 1983-ra a korábbi évek gyakorlatától eltérően érvényes szerződés az exportkapacitásnak csupán 30 százalékára van. Jelenleg amerikai, dán, nyugatnémet vevőkkel folytatnak tárgyalásokat.

A szíjgyártó termékek iránti érdeklődés mind a tőkés, mind a hazai piacon fokozódik. Itt viszont a szövetkezetnek a szakmunkásképzéssel vannak gondjai. (A szíj-

gyártó szakmát ugyanis törölték a szakmunkásképzési listáról.)

A Debreceni Bőripari Szövetkezet az idén is a tőkés export fokozásán túl elsődleges feladatának tartja a lakosság igényeinek kielégítését. A szolgáltató tevékenység bővítése érdekében az idén az Újkerben új részleget nyitnak. A belföldi vásárlóalap bővítése érdekében termékszerkezetüket a kiskereskedelmi vállalatok igényeire igazodva próbálják kialakítani.

Retikülök szállítás előtt

Nincs sem alap-, sem mérleghiány

BAGAMÉRI, ÁLMOSDI HATÁRJÁRÁSON

Ritkán esik meg, hogy január végén Bagamér-Álmosdi határában ne a hó fogja el az utat.

Kiss Lászlóval, a Búzakalászi Termelőszövetkezet elnökhelyettesével azonban a jó idő ellenére is előbb gondolatban teszünk egy kísérletet. Vissza az almatermesző, de exportszegény esztendőjéhez. Náluk ugyan nem volt kimagasló az átlag (a hozam), mégsem mondanak le erről a munkát adó ágazatról, az almáról. Nem ragadnak fejszét, hogy kivádják ültetvényüket.

Mit mondhatnék vajon az embereknek, hogyan lehet a sovány, az 5-6-7 aranykoronás homokon ilyen irtást elkövetni? — Kérdi önmagától is Kiss László. Válaszol rá: — Sehogy! Mi egyet sem vágnak ki! S ez nem makacság. Helyi politikai ügy. Ma is metsszük az almát, szellőssé tesszük, egyébként a termést vissza

is tudja az ember fogni, fa-döntés nélkül.

— Rengeteg már a rügy — mondom odakint.

— Igen. Félünk is nagyon, főleg a márciustól. A farkas még nem ette meg a telet.

Szépen kizöldült a búzavetés a tavalyi rekord hozamú tengeri helyén. Kilenc tonnán felüli volt hektáronként tavaly az átlagos kukoricatermés. Nem tartják ezt sok helyen nyilván, de már a rekorderek kokadiák is kezdenek mondogatni, hogy nyomukba szegődtek az álmosdiak, a bagamériak.

Valamit már régóta meg akarok jegyezni:

— Sehoh sem csillognak az aljak, nincs víz, egy-egy csurgásnyi sem. Jó ez?

— Akármennyire is úgy látszik, nem, mert nincs meg a földben az a nyers, ami kellene. Várjuk, várjuk a havat, vagy mit is mondjak,

a téli csapadékot. Tehát bizakodva nem is nagyon beszélnek még. Az 1270 hektár búza most, tehát pillanatnyilag, mind jó. Tavaly azonban ki kellett szántani belőle. Így vagyunk a lucernával is. Csak a pocok fészket ne üssön benne!

Az erdei dűlőutakon pu-fajkások gallyazzák az akácot. Nincs nagy hideg, de tüzet gyújtanak. Felváltva melegednek.

Az új, nagy szerelőcsarnokban az MTZ-eket, a pótkocsikat, a tehergépkocsikat készíttik fel a futásra január 31-ig.

Az irodákban a múlt év eredményeit már nemcsak latolgatják.

— Összeér a vége.

— Mit jelent ez?

— Azt, hogy elmondhatjuk, nincs se alap-, se mérleghiány.

Sz. Cs.

A meghódított sivatag

TÜRKMÉN SZOCIALISTA SZOVJET KÖZTÁRSASÁG

Közép-Ázsia délnyugati részén (délén Iránnal és Afganisztánnal határosan) 488 ezer négyzetkilométer területű köztársaság Turkmenia. A majdnem hárommillió lakosú ország negyötöd részét hatalmas homoktenger, a Kara-Kum sivatag borítja (a szó jelentése: fekete homok). A Kara-Kum a Szovjetunió legnagyobb sivataga, nyugatról keletre 800, észak-déli irányban 450 kilométer.

Ma, amikor bolygónk zöldövezete fokozatosan csökken, a lakosság pedig növekszik,

tervények és termő kertek születtek. A napfényes napok évi átlagát tekintve Turkmenia az első helyen áll, de egyben ez a legszárazabb vidék is. Az intenzív vízgazdálkodás azonban átalakította a hajdani kopár vidéket, és jelenleg is állandóan növekszik az öntözött földek területe.

A sivatagok komplex tanulmányozásával a Szovjetunióban a Türkmen Sivatagkutató Intézet foglalkozik. Ma a sivatagok és félsivatagok övezete adja a mezőgazdasági termékek termelésében a gyapotot, a nyerselymet, a karkulprém száz százalékát, a növényi olaj 20 százalékát, a gyapjú, a gyümölcs és zöldségfélék 16 százalékát. Turkmenia működik a Tudományos Akadémia Napenergia Intézete és a Szolnce Tudományos Termelési Egyesülés, amelynek a szakemberei a napenergia hasznosításának tudományos alapjait dolgozzák ki.

és a földeket a városok építéséhez sajátítják ki, az ember mindjobban rákényszerül a sivatagok meghódítására. Így van ez Turkmeniaiban is.

A sivatag megszelídítésének legszükségesebb feltétele a víz. Közép-Ázsiában az a mondat járja, hogy „nem a föld terem, hanem a víz”. A sivatagban az 1950-es években megkezdődött a Kara-Kum öntözőcsatorna építése. Hossza ma meghaladja az ezer kilométert, az építkezés befejezése után pedig eléri az 1400 kilométert. Ez a valóban gigantikus öntözőcsatorna az Amu-Darja folyótól a Kaszpi-tengerig, Kizil-Artek térségéig nyúlik majd.

„Ahol víz van — ott élet is van” — tartja egy másik ősi mondás. És ott, ahol a sivatagot átszelte a két útóder, ül-

Turkmenia gazdasága fontos szerepet tölt be a Szovjetunió népgazdaságában. Elsősorban vonatkozik ez a földgazra, amellyel nemcsak a lakosságot és ipart látja el, hanem a Közép-ázsiai központi gázvezetéknek keresztül a Szovjetunió európai területére is szállítja. A köztársaságban olyan hasznos ásványkincseket is bányásznak, mint az ezüst, króm, só, kőolaj.

Turkmeniaiban több mint hatezer orvos dolgozik. A főváros, Ashabad egyetemén 12 ezer diák tanul, 25-féle szakterületre készítik fel a jövő szakembereit.

A tizenegyedik ötéves terv végéig a köztársaság minden ötödik lakója új lakásba költözik. Különös gondot fordítanak az új települések kialakítására. A fejlesztési tervek kidolgozásában Moszkva, Leningrád és Ashabad tervezőintézetei is részt vesznek.

Ashgabatban az 1948-as nagy földrengés után az újjáépítésben az egész Szovjetunió segített. A városot egyedi építészeti együttesek gazdagságú földrengésbiztos megoldásokkal. Képünkön az így épült Ashgabat Szálló

Nem jön váratlanul ÚJ MÓDSZER A FÖLDRENGÉS ELŐREJELZÉSÉHEZ

Odek Odekov professzor, a Türkmen Tudományos Akadémia levelező tagja, új módszert dolgozott ki a földrengések prognosztizálására.

A földrengések előrejelzésével kapcsolatban három kérdésre kell feltétlenül válaszolni: a helyére, az idejére és az erejére. Az első két kérdésre a válasz a szeizmográfikus körzetesítés módszerének segítségével már lehetséges; ezt az eljárást sok országban alkalmazzák. A Szovjetunióban, például minden területre elkészültek ezek a térképek.

Turkmenisztánban, amelynek jelentős része földrengésveszélyes zónában helyezkedik el — jól használhatók ezt a módszert. A területenként, körzetenként és városokként külön-külön összeállított földrengési térképek a lehetséges földrengések erejét tüntették fel.

lásának módosulásával és más mutatókkal. Ezeknek az eljárásoknak közös fogatékossága, hogy csak az epicentrumtól határozható meg előre az elemi csapás ideje. Ezt viszont nehéz megtalálni: az epicentrumhoz változtatják a helyüket. A prognózis új módszere alapjaiban különbözik a korábbiaktól: a földkéregmozgások újfajta osztályozásán alapul. Ezeket a mozgásokat nevezik „földrengésgerjesztőknek”.

A földrengések előtt a hegyi kőzetekben levő feszültség fokozódik. Ez a feszültségemelkedés egyidejűleg figyelhető meg mind a keletkezési helyen, mind pedig az epicentrum zónájában. Ezek a földkéreg mozgásának új osztályozásával kapcsolatos változások már jóval a földrengés kezdete előtt észlelhetők.

A földrengések prognosztizálásának új módszere mind földi, mind légi megfigyelési eszközökkel alkalmazható. A műszerek állását elég havonta ellenőrizni, amikor azonban a földrengés nyilvánvalóan növekedik, az adatokat óránként elemzik. A 8-9 fokozatú földrengés akár tíz napra előre is jelezhető.

(APN—KS)

Szakosított nagygazdaságok

Az állattenyésztés a turkmen népgazdaság jelentős ágazata maradt, bár az egykor elmaradott vidéken gyors ütemben fejlődött az ipar is. A mezőgazdaságot pedig egyre korszerűbb gépekkel látják el. Az életszínvonal emelkedése a lakosság számára növekedéséhez vezetett, így megnőtt a kereslet a hús, a tej, a gyapjú és a többi mezőgazdasági termék iránt.

Csupán a legutóbbi ötéves tervben 20 százalékkal nőtt a mezőgazdaság össztermelése.

Ebben jelentős szerepet játszottak a szakosított nagygazdaságok. A jelenlegi ötéves terv Turkmeniaiban a földművelés és állattenyésztés évi termelésének átlagosan 14-16 százalékos emelkedését irányozza elő. Új öntözőrendszerek építésével 90-93 ezer hektárral bővült a termőterület, további 6,9 millió hektárt pedig legelővé. A képen: Korszerű juhtenyésztő telep az ashabadi területen

(APN—KS)

Egyvalami most is ősi módon dívik, a népművészet, amelyet azonban sokoldalúan segít az állam (APN—KS)

Öntözés a homokon

Gajli Gurbanovval, Türkmenia mezőgazdasági miniszterével folytatott munkatársunk beszélgetést arról, hogy milyen változások mentek végbe az ország gazdasági életében az elmúlt időszakban.

— Köztársaságunkban a mezőgazdasági termelés — mondotta — az ipar után következnek. A mezőgazdasági ágazatok gyors fellendülését a Kara-Kum csatorna megépítése tette lehetővé. Ehhez járult a széles körű vízgazdálkodási program, az öntözőberendezések létesítése és a talajjavítás. A Kara-Kum csatornához, amelynek hossza ma már több mint 1100 kilométer, egész fejlődési korszak kapcsolódik. Az öntözőcsatorna segítségével 450 ezer hektár területet látunk el vízzel. A csatorna hatókörzetében évente 400 ezer tonna gyapot terem.

— Hogyan tükröződött a mezőgazdasági termelés növekedése a falusi dolgozók

életszínvonalának alakulásában?

— Engedjen meg egy példát! A Lenin Gyapottermesztő Állami Gazdaságot a Kara-Kum öntözőcsatorna harmadik zónájában hozták létre 1967-ben. Az első esztendőben 118 tonna gyapotot takarítottak be 80 hektárról. Most a szovhoz vetésterülete 5300 hektár, és 1981-ben több mint 13 ezer tonna volt az eredmény. A szovhoz tiszta jövedelme meghaladta az ötmillió rubelt, a havi átlagkereset 325 rubelre ugrott, vagyis majdnem kétszer annyi, mint az országban statisztikailag kimutatott átlagkereset. A növekvő jövedelmek jelentősen növelik az életszínvonalat. A gépesítés mind felkészültebb embereket kíván, és erre megvan a lehetőség, hiszen nálunk ingyenes az oktatás. A képen: Évente egymillió tonnánál több gyapot terem az egykori homokon. A siker titka: az intenzív vízgazdálkodás.

APN—KS

JEGYZET

Amire hivatkozunk

Változnak az idők, változnak a hivatkozásaink — másodikat vagy harmadikat mondhatnánk a régi mondat kicsit átalakítva. Az emberi természet azonban, úgy látszik, nemigen változik.

Ez jutott eszembe, amikor a közeli napokban egy nagy jelentőségű megyei tanácskozáson egyik nagyüzemünk igazgatója szóvá tette, hogy a kétszázötvenöt éves, nehéz világgazdasági helyzettel sokan visszaélnék. Napjainkban ugyanis annyira elburjánzott a nehéz világgazdasági helyzetre s az ebből fakadó belső nehézségekre való hivatkozás, hogy most már nem csupán a nagy, nemzetközi piacokhoz kötődő vállalatok emlegetik, hanem olyan kis termelőszervezetek is, amelyeknek bizony elég nehéz lenne kiérdemelt kapcsolatait a külvilággal, mert hazai anyagból, hazai munkaerővel, hazai piacra termelnek.

Ma valami fennakadás van, s nem tudnak szállítani, a nehéz világgazdasági helyzetre hivatkozunk.

Igen. Lassanként már oda-jutunk, hogy ha a dolgozó mondjuk elaludt, és kevése érkezik be a munkahelyére, akkor ő is azt fogja mondani: a nehéz világgazdasági helyzet, a dollárral való takarékoskodás miatt kevesebb díjazást kell keresni, mint az országban, neki nem jutott banán, s az ebből fakadó vitaminhiány következtében lett aluszékony. A hibás tehát a világgazdasági helyzet.

Furcsa dolog, hogy milyen gyorsan meg tudjuk találni minden helyzetben a hivatkozási lehetőségeket. Pedig, hát nem hivatkozni kellene, nem magyarázkodni, hanem a körülményeket figyelembe véve megoldást keresni, találni egyéneknek, kis és nagy kollektíváknak. Ehelyett időről időre születnek újabb, divatos mentéseink és magyarázataink.

Nem tudom, hogy hol és mikor, de valahol és egyszer elkezdődött ez a fajta mentetgetőzés, magyarázkodás. Talán ott és akkor, ahol és amikor először elfogadták a produktum helyett.

Annai bizonyos, hogy nem volt ez mindig így. Apáink, nagyapáink elbeszéléseiből tudjuk: hajdan eszükbe sem jutott, hogy valami mentésget keressenek a mulasztásra. Nem volt értelme, mert

először talán még nem, de a második vagy harmadik mulasztás után egészen biztosan kiadták az útját a munkahelyről még ha családtagja, hozzátartozója betegségre vagy halálára hivatkozott is. Ha valamely termelő pedig a megrendelt áru leszállítása (és megfelelő mennyiségű leszállítása) helyett csak mentegetődzött, azonnal más szállítót keresett a megrendelő.

Igaz, mindezt azt válaszolhatnánk a gazdasági vezetők, hogy akkor hajdan a munkanélküliek tartalékcserege állt a gyárkapu előtt arra várva, hogy hátha kirúgnak valakit, akinek a helyére lépve kenyérhez is lehetett jutni. Nem volt kiszolgáltatva a vezető a munkaadóknak, de a szállító partner esetleges monopóliumhelyzetének sem, mert a vállalatok versengtek a megrendelésekért.

Ezekben az érvekben sok igazság van. A szállító partnerek monopóliumhelyzete miatt esetleg sokszor kénytelen beérni a vállalat az áru helyett leszállított magyarázatokkal, a gondokra, nehézségekre való hivatkozással.

A rosszul dolgozó embereket sem merik elküldeni, mert máshol esetleg kapva kapnak utánuk. De gondolom, ezen megjegyzések valószínűleg nem kívánják vissza a kapitalista gazdálkodás munkanélküli tartalékcserege s a megrendelésekért folyó embertelen, gyilkos harcot sem. Kell lenni más megoldásnak is.

Emellett egy kicsit az az érzésem, hogy a szóban forgó érvek is mintha valami módon magyarázkodás-izék lennének. Ha ugyanis mindenütt egykettőre kiadnák a rosszul dolgozókat, lógások útját (s persze a második, a harmadik és a további munkahelyeiken is), akkor ezek az emberek előbb-utóbb rájárnának: másképp kell dolgozniuk. Munkanélkülieg nélkül is.

Ami pedig a mostani világgazdasági nehézségeket illeti, ezeket hivatkozni talán azoknak a szerveknek, vállalatoknak sem kellene annyit, amelyeket valóban sújt. Ehelyett inkább megoldást találni. Gyorsan, leleményesen, okosan.

Mert hivatkozásokról nekik sem lesz termelési eredményük soha.

Hornyák András

Méltó otthont kap az Országos Széchényi Könyvtár

Befejezéséhez közeledik a budavári palota nyugati, krisztinavárosi szárnyának felújítása. Ezzel egy több mint két évtizede húzódo építkezés zárul le, s nemzeti könyvtárunk — annyi viszontagság után — méltó otthonba költözhet. A budavári palota F épületének átadása — az Állami Tervbizottság döntése alapján — december végén várható.

Az Országos Széchényi Könyvtár kidolgozta az átköltözés részletes tervét: a hatalmas állomány és az egymással szorosan összekapcsolódó munkafolyamatok „áttelepítése” tíz hónapot vesz igénybe. Közben azonban gondoskodnak a legfontosabb olvasói igények — a tudományos kutatók kéresein — kielégítéséről is. Az új székhelyen gyökeresen megváltozik az olvasószolgálati tevékenység: az eddigi százhatvanhárom szemben a Várban 700 ember ülhet majd le az olvasótermekben.

A korszerű olvasószolgálati rendszer a könyvtár munkatársainak alapos felkészítését is megköveteli. Gyorsan, pontosan kell tájékozódniuk a jelenlegi hatmillió állományban.

Másik újdonság: a korábbi 4500-zal szemben mintegy hetvenezer kötetet helyeznek el szabadpolcon, és már megkezdtek ezeknek a könyveknek bekötését, címkézését.

Minőségi változást jelent a központi segédkönyvtár kialakítása. Itt a lexikonoktól a bibliográfiáig számos — a kutatómunkában nélkülözhetetlen — kiadványt találhatnak meg az érdeklődők egy helyen.

Bővül nemzeti könyvtárunk tevékenysége is: a budavári palota múzeumi egységese épülő OSZK mint könyvmúzeum is várja majd a látogatókat. A központi díszlépcsőn megközelíthető kiállítócsarnokban időszakos és állandó kiállításokon mutatják be a nagyközönség elől eddig jórészt elzárt könyvritkaságokat. A tervek szerint a Dózsa György tér felől három gyorslift viszi fel a látogatókat az épület ötödik szintjén nyíló főbejárathoz. Innen gyalog juthatnak el a kiállítótermekbe s lifttel a hetedik szinten található tágas, világos olvasóterbe.

Őszintén és személyesen

A címben jelzett két fogalom volt a vezérfőnöke a Kommunista Ifjúsági Szövetség hajdúböszörményi városi bizottságának a fiatalok körében végzett agitációs és propagandamunkája terén, s ennek fényében állították össze jelentésüket is a témáról, melyet a KISZ megyei bizottsága január 18-i ülésén tárgyalta meg és fogadott el.

Hajdúböszörményben a lakosság 45,6 százaléka harminc éven aluli, s ebből a 14-29 évesek száma 7618. A városban a 107 KISZ-alapszervezetben 2845 fiatal végző mozgalmi munkát. Különösen a KISZ X. kongresszusát követően nőtt jelentősen az ifjúsági szervezet taglétszáma a fizikai dolgozók körében. (A városban 17 jelentősebb ipari üzem és öt, igen jó eredménnyel gazdálkodó térsz. van.)

Amint Török Ferenc, a KISZ bősörményi városi titkára szóbeli kiegészítésében is hangsúlyozta a megyei bizottság ülésén, a szocialista gondolkodás és magatartás erősödését igazolta az a politikai aktivitás, ami a X. kongresszus, az ifjúsági parlamentre való felkészülés, illetve a tömegszervezeti választások idején kibontakozott. Kiemelkedő aktivitást tanúsított a város ifjúsága a legutóbbi tanácsnagyi, országgyűlési képviselői választások alkalmával tartott gyűléseken, a nyílt pártnapokon, s nem utolsósorban a városért indított mozgalmakban.

Itt is, mint mindenütt, a KISZ-szervezetek agitációs és propagandamunkájában előtérbe került a gazdasági feladatok végrehajtására irányuló törekvés. Ehhez hozzájárult a személyes agitációs forma is, melyet — mind a helyi, mind a megyei bizottság szerint — továbbra is fokozni kell, hiszen ennek hatékonysága is nagyobb más formáénál.

„Egy nap...”

A városi KISZ-bizottság tudatformáló feladata legfontosabb részének tekintette, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben megteremtse a gazdasági célok megvalósításának tudatát, hangulatát és nem utolsósorban magatartásbeli feltételeit; hogy segítse kialakítani a döntésekkel való egyetértést a fiatalok körében. Többek között ennek is eredménye az, hogy a város fejlesztésére tett intézkedéseket a bősörményi ifjúság társadalmi munkaakkciókkal, felajánlásokkal segítette és segíti (Egy nap Hajdúböszörményért; Egy nap a város gyermekintézményeiért; Az új művelődési központ építéséért; A Bocskai Gimnázium klubjának építéséért).

Az üzemekben, szövetkezetekben a napi, becsületesen végzett munka mellett a kampányjellegű és a kivételesen sürgős feladatok elvégzésé-

ben is elsősorban a fiatalokra támaszkodnak — mert támaszkodhatnak.

A gazdasági munkára való mozgósításon túl a KISZ-szervezetek a közéleti aktivitás kibontakoztatását is határozottan elősegítik. Olyan mozgalmi feladatokba tudták bevonni a fiatalokat, melyek igényeiknek és felkészültségüknek megfelelnek, és értelmes cselekvési lehetőséget biztosítanak. „Az utóbbi időben KISZ-szervezetünk formális, értelmetlen rendezvényeket nem szerveztek” — mondják a bősörményi városi KISZ-bizottság — s ez bizony, az elmúlt évek tapasztalatainak birtokában nagy eredménnyel.

A tudatformáló munka rendszerében a legfontosabb láncszemnek az aktivisták tekintik, minthogy ő képviseli, értelmezi, magyarázza a párt politikáját, a KISZ célkitűzéseit. Ez a felelősségteljes és kitartást igénylő munka komoly követelményeket is támaszt az aktivistákkal szemben, de megállapítható volt az a tendencia, hogy a személyes agitációban egyre jobban csökken az egyszerű „hírközlés”, és nő a kommentálás, a magyarázat — ahogyan az ez iránti igény is nő.

Az aktivisták felkészítésének elengedhetetlen láncszeme a megfelelő érvanyag kialakítása — de ehhez az írásos anyagok, módszertani kiadványok ritkán érkeznek időben, márpedig ez pótolhatatlan hátrányokat eredményez. A fiatalok így ugyanis a tömegkommunikációs eszközökből (avagy csak pletykaszinten) nyert értesülések után egy ideig „magukra maradnak”; a hallott tényeket már magyarázni kezdik, mielőtt a szóbeli agitáció színre léphetne. Van javítandó az információ oda-vissza áramlásában is, ezt állapították meg a bősörményi fiatalok.

Tapasztalták az agitációs-propaganda tevékenységet az alapszervezetekben felmerő KISZ-vezetők, hogy az utóbbi időben megelénkülték nagyon sok helyütt a vitakörök. Az EIVRT gyárában, a Cipőipari Szövetkezetben rendszeresen járnak a vitakörökre KISZ-en kívül, vagy más vitakörre járók. A Bocskai Gimnáziumban, a Városgazdálkodási Vállalatnál a vitakörökön jobb az aktivitás, mint az alapszervezeti taggyűléseken. Van, ahol egy résztvevőtől a vitakör résztvevői készülnek fel; s a gimnázium és az Egyesült Izó vitakörök a négy fal közül kifelé, múzeumlátogatással, kirándulással, közös mozilátogatással, s az ezek utáni vitával fokozzák a fiatalok érdeklődését. A postahivatal vitakörvezetője a módszerek széles skáláját alkalmazza, így a játékos formában megoldott foglalkozások rendkívül népszerűek.

A városi KISZ-bizottság a vitakörvezetők rendszeres továbbképzésével, valamint módszertani kabinet (technikai felszerelések, segédanyagok együttese) kialakításával törekszik az agitációs és propagandatevékenység színvonalának növelésére.

Ebből munkájukban a bősörményi KISZ-eket a városi pártbizottság is támogatja, s, mint ahogy Reszei Lajos, az MSZMP hajdúböszörményi városi bizottságának első titkára a KISZ-megyei bizottság előtt ülésén a témához hozzászólva említette: az őszinte, nyílt, személyes agitáció még hatékonyabb alkalmazásában minden eszközzel segítik a KISZ-szervezetet, hiszen a naprakész, világosan érthető, de érdekelmektől sem mentes információátadás a politikai munka egyik alapfeltétele.

Sz. G.

A Magyar Postagalamb-sport-szövetség országos kiállítását rendezte Budapesten a Technika Házában. A nagy érdeklődéssel kísért bemutató érdekese eseménye volt a magyar postagalamb-tenyésztés történetének. Az itt kiválóan szereplő galambok alkotják az olimpiai keretet a Prágában január 28-30. között megrendezésre kerülő XVIII. postagalamb-olimpián (Fotó: Hauer Lajos — KS)

Hamis vádért szabadságvesztés

Van amikor a hamis vád célja nem a büntető eljárás befolyásolása, inkább csak pusztán bosszú. Ez munkálhatott Páll Márton, Balkány, Felszabadulás utca 12. szám alatti lakosban, amikor a nyíregyházi büntetés-végrehajtási intézetben — ahova tartás elmulasztása és ittas járművezetés miatt került — pergette napjait. Feljelentést tett egy körzeti megbízott ellen, akire mások is haragudtak, ugyanis Szilágyi György Nyiradony, Debreceni út 27. szám alatti lakos is csatlakozott a feljelentőhöz (no nem a börtönben, hanem a hamis vádban).

Páll Márton azzal vádolta a körzeti megbízottat, hogy 6000 forintért elintézte, ne essék hántódása egy másik balkányi embernek, akit Páll jelentett föl kútmérgezés miatt. A vizsgálat során hamar kiderült, hogy a kútmérgezés ügyében nem a körzeti megbízott, hanem egy másik rendőr járt el, s a gyanúsítottak között nem is szerepelt a feljelentett személy. (Egyébként a kútból vett vízmintha nem igazolta a mérgezést. A vád alapja kocsmai szöbeszéd volt.)

Szilágyi György azzal vádolta meg a körzeti megbízottat, hogy évekkal ezelőtt úgy megvert valakit, hogy az a karját törte. Igen ám, de a más nevé-

ben írt feljelentést ez az ember alá sem írta, így csupán fogadatlan prókátora szerepelt a feljelentés alatt. Nem bizonyosodott be a többi vád sem, így a Debreceni Járásbírósa elmarasztalta Pállt és Szilágyi Györgyöt is.

Páll Márton mint többszörös visszaesőt nyolchónapi, Szilágyi Györgyöt hathónapi szabadságvesztéssel sújtották. Utóbbinak a büntetését három év próbaidőre felfüggesztették.

A bűnüldöző és igazságügyi szervek rendszerint nehéz körülmények között végzik munkájukat. A tényállás megállapításához minden szükséges bizonyítékot be kell szerezniük, s ez sok utánajárást igényel. Minden tevékenységüket a törvény előírása szerint kell végezniük. De a törvényességnek természetesen a másik oldalon is meg kell lennie. Nem szabad mást hamisan vádolni. Azért sem, hogy valaki mentse magát; azért sem, mert épp az eljáró hatóság valamelyik tagjára megharagudott. A jogalkalmazás azon kitétele, hogy törvényes alap hiányában senki ellen sem indítható büntető eljárás, mindenkire vonatkozik, ezért érdemes jól meggondolnia magát annak, aki hajlamos másokat hamisan vádolni.

Védett állatok és növények Hajdú-Biharban

Kékvércse (Falco vespertinus)

Bizonyára mindenki számára ismert és emlékezetes Homoki Nagy István híres természetfilmje, „A kékvércsek érdekében”, melyet a Hortobágy nyugati szélén álló ohati erdőben készített. A film elkészülte óta ez a színpompás kis ragadozó madár rendkívül elterjedt megyénk más területein is. Nevét a him tollzatának kékes-palaszürke színéről kapta, melyből szinte világít a csőr és a láb narancsvöröse. A tojó ennél jóval tarkább: kékeszürke háta és szárnyfedői, narancssárga melle és arca messziről szembetűnnek. A kifejlett fiókák mintáza a tojóéhoz hasonlít, de a sárgas szín hiányzik róluik, ezért sokkal világosabbak.

Erre a madárra még a ragadozók legelszántabb ellenségei sem foghatják rá, hogy kárt tesz a baromfiakban vagy a fácáncsibékben, hiszen tavasztól őszig csaknem kizárólag rovarokkal (leginkább szitakötőkkel és sás-kákkal) táplálkozik. Szákmányát röptében, a lábával kapja el, még az egészen apró rovarokat is!

A fiókanevelés időszakában olykor apró rágcsálókat, esetleg békát is szákmányol.

Április végén érkezik hozzánk. Fészket nem épít. A varjútelepeken foglal magának otthon május közepé után, amikor a varjú-

fiókák nagy része már kirepült. Egy-egy varjúkolónia fészkeiben akár 40-50 pár kékvércse is meglepészik. Nem veti meg ugyanakkor a magányos szarka- vagy szürkevarjúfészeket sem. A négy-öt, vöröses színű tojásból álló fészekaljait a him és a tojó felváltva üli. A fiókák 22-23 napra kelnek ki. A fehér pelyhes, gyámoltalan kicsinyeket az első napokban még melengetik az öreg madarak. A táplálékot feldarabolva adják nekik. A fészeklakó fiókák a harmadik héten már szépen tollasodnak, gyakran kiállnak a fészek szélére. Egyhónapos korukban kelnek szárnyra. A család ezután is együtt marad, de az idő haladtával a többi kékvércscsaláddal laza csapatokba verődnek.

Augusztus végén a szikes pusztákon, szántásokon, lucernatarlókon nem ritkán 4-500-as tömeget is láthatunk belőlük.

Megyéinkben úgyszólván minden varjútelepen költ, de a kisebb-nagyobb erdőségekben, fasorokban, bokrosokban rakott magányos szarkafészkekben is megtaláljuk.

Védett madár, eszmei értéke tízezer forint.

Védelme érdekében úgy tehetünk legtöbbet, ha május elejétől tartózkodunk a kékvércsek által is megszállt varjútelepek gyérlésétől, zaklatásától, hiszen az április elején is el lehet végezni.

Dr. Kovács Gábor

A „bakonyiszegei” képeslapról

Jóleső érzés, ha egy település szülőtte felfedezi, hogy legszűkebb pátriájáról képes levelezőlapot adnak ki. Sokan kértek már képeslapot, akik felkeresték a „bihari remetének”, Bessenyei Györgynek az emlékházát. Sajnos csak sajnálkozó, nemleges választ kaphattak. Az illetékes szervek ugyanis úgy nyilatkoztak, hogy a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata csak akkor ad ki lapot, ha a helyi tanács jókora összeggel hozzájárul. Aki ismeri a gazdasági lehetőségeit egy kis község tanácsának, az nem róhatja fel bűnül, ha az elmarad.

A közelmúltban csoda történt. Megjelent Bakonyszegről egy képes levelezőlap. Három épület látható rajta: az óvoda, a községi tanács és a klubkönyvtár.

Csakhogy. Az óvoda annak idején olyan tüpusert alappján épült, mint sok más kis községben megtalálható ro-

kona. A klubkönyvtár épületek ikertestvérei szintén nem egy faluban köszönnek vissza ránk. (Rádásul a lehető legrosszabb beállításban fényképezte le a névtelen fotós. Egy kezdő általános iskolás fotószakiskorú gyerek minálunk jobbat készítené.) A három kép között a legpatinásabb épület a községi tanácsé, annak van stílusa. (Kár, hogy nem a jelenleg tartó felújítás befejeztével készült róla a fotográfia.)

A Bessenyei-emlékház? Sehol! Az a kis parasztház, melyet már 17 éves fennállása óta rengeteg irodalom- és múzeumbárát felkeresett — írók, költők, irodalomtörténészek, muzeológusok, diákok, külföldön élő magyarok —, nem fért rá erre az udvorkolpra. Pedig 1965 óta de sokan szerették volna, ha látogatásuk emlékére egy Bessenyei-házat ábrázoló lappal gazdagíthatják gyűjteményüket!...

És most jön a csattanó. A kép hátoldalán ez olvasható: BAKONYSZEG. Így ny be-tűvel!

Amit pedig nem tudunk meg, hogy ki volt a fotós. (Máskor ez is szerepel a településekről készült képeslapokon.)

Sajnos, a község nevének elírásával találkozhatunk napi postáinkon nap mint nap. Most ez a lap is „népszerűsíti” az elírást.

Vajon mikor tanulják meg hivatalkok és más levelezők, hogy Hajdú-Bihar megyében csak BAKONYSZEG nevű község létezik? Miért nem tudja egy fotós, aki a Képzőművészeti Alap részére dolgozik, hogy a falu nevét az egész országban elsősorban Bessenyei György után jegyzik?

A Bakony? Az pedig innen nagyon messze van!

Harasztosi Csaba

Magyarországi német néprajzi kiállítás

Az NDK Kulturális és Tájékoztató Központjában január 13-án magyarországi német néprajzi kiállítás

területek népi kultúráját mutatja be. A képen: Gazdag parasztszobaberendezés Ceglédbercelről (Fotó: MTI — KS)

ISKOLA régen

Amikor száznegyven Ferenc kereskedő megszervezték a diákot, hogy a diákot, amely a latát a művelődés szágos Magyar G. múlva kb. 4500 ifjúsági takarékpénz sarjadtak ki a tan szövetkezetei.

Diákaptár

Az ötven fölötti él a Diákaptár kormány kezdeme anyagi és erkölcsi rült fiatalok — a taggal — elsősorban vény-, illetve vas selymhernyő-ten-tak. Igaz, hogy de denekelőtt jellem gazdasági tevéken

Balmazújváros

Az első demokr balmazújvárosi ál ban. Ez a szövetk születt meg, de mindennapi életé bele a felnőttek. E ban, egymás után tási intézményekb Országos Szövetsé az iskolai Hangya az iskolásfiúkeze újjáélesztett iskola son felül jól rajto 1953-as évben 420 tak meg a diákok.

Kereskedelem

Nyolcesztendei s sági szövetkezés e kola és Gimnázium hoztak az iskolasz húszforintos részje tékü áruval keresi ban.

Ideje már arról lalkoznak az iskol van az országban: ban tevékenykedik

Gazdasági, társa Legnagyobb népsz örvend a tanulóifj vése: ellátni társa jel, büféruval.

Kié a nyeres

Mire fordítják a gyakorlat a harmá harmadával bővít közösségi célokra, sának támogatásá, a többi pedig a s sítmenyt nyújtó di

Mindent egybeve tanulóifjúság szöve hanem a nevelési vékenység által, a gítése, a szövetkeze ra, közösségi életre

Kitűnő szerepet gyakorlásához is. alakulás, demokra önkormányzati sze egész tevékenysége vetkeztek akkor munka szerinti elo részesülhetnek a k mértékben hozzájár

Iskolaszövetkezetek régen és most

Amikor száznegyven évvel ezelőtt, 1875-ben Weisz Bernát Ferenc kereskedő, királyi tanácsos iskolai takarékpénztárak megszervezését javasolta, valószínűleg maga sem gondolt arra, hogy a diákság körében mozgalommá terebélyesedik az ötlet, amely a franciaországi mintát veszi alapul. Javaslata a művelődési kormányzatot kívül fölkarolta az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is, és alig egy évtized múlva kb. 4500 iskolában már 25 ezer tagjuk volt az ifjúsági takarékpénztáraknak. Ebből a kezdeményezésből sarjadtak ki a tanulóifjúság egymás segítségét célzó iskolaszövetkezetek.

Diákaptár

Az ötven fölötti nemzedék emlékeztében még elevenen él a Diákaptár mozgalom, amely 1938-ban alakult meg a kormány kezdeményezésére, a Magyar Nemzeti Bank anyagi és erkölcsi támogatásával. A Diákaptárba tömörült fiatalok — a felszabadulás előtt 584 iskolában 31 ezer taggal — elsősorban növénytermesztéssel, bányászattal, gyógyászával, illetve vas- és textilhulladék-gyűjtéssel, kisállat- és selvehernyő-tenyésztéssel, házipari munkákkal foglalkoztak. Igaz, hogy demokratizmus, ami a szövetkezetekre mindenképp jellemző, nem alakult ki ebben a mozgalomban, gazdasági tevékenységük azonban ma is elismerésre méltó.

Bármennyire hihetetlenül hangzik is, a felszabadulás után a Diákaptár mozgalom számottevő segítséget nyújtott az ország állatállományának gyarapításához: 1947-ben csaknem százezer állat volt a diákaptárak tulajdonában, többek közt 37 ezer sertés, 24 ezer galamb, 15 ezer tyúk, ötezer kacska, kétezer nyúl, háromezer juh, ezer kecske, 550 szarvasmarha és ezerszáz méhcsalád. Ma is imponáló ez az adat-sor.

Balmazújvárosi kezdeményezés

Az első demokratikus iskolaszövetkezetet százhuszonöt balmazújvárosi általános iskolai tanuló hozta létre 1946-ban. Ez a szövetkezet az ifjúság önkéntes társulása révén született meg, demokratikus önkormányzattal szabályozta mindennapi életét, és gazdasági tevékenységébe sem szorította bele a felnőtteket. Példája hamar követőkre talált az országban, egymás után jöttek létre új s új szövetkezetek az oktatási intézményekben, de nem sokáig, mert a Szövetkezetek Országos Szövetségének megalakulását követően, 1949-ben az iskolai Hanga-csoportokkal, diákaptárakkal egy időben az iskolaszövetkezetek is megszűntek, átadták helyüket az újjáélesztett iskolai takarékpénztáraknak. (Ezek a várakozásokon felül jól rajtoltak, például a virágzóknak nem nevezhető 1953-as évben 4200 iskolában 13,5 millió forintot takarítottak meg a diákok.)

Kereskedelem, ipar, mezőgazdaság

Nyolcszázötven évvel ezelőtt Győrben éledt fel újra az ifjúsági szövetkezés eszméje. A Bercsenyi Miklós Általános Iskola és Gimnázium tanulója 1957. március 30-án határozatot hoztak az iskolaszövetkezet megalakulásáról. Tanulónként húszforintos részjegyet jegyeztek, és harmincezer forint értékű áruval kereskedelmi tevékenységbe kezdtek az iskolában.

Ideje már arról is szólni, hogy voltaképpen mivel foglalkoznak az iskolaszövetkezetek, melyekből ez idő tájt 202 van az országban; közülük 130 általános és 67 középiskolában tevékenykedik, 5 pedig felsőoktatási intézményben.

Gazdasági, társadalmi, nevelési céljaik egyaránt vannak. Legnagyobb népszerűségnek a kereskedelmi tevékenység örvend a tanulóifjúság körében. Az iskolai boltok fő törekvése: ellátni társalkat tanszerekkel, írószerekkel, iskolatejével, búfélével.

Számos helységben kertészkedéssel és kisállatok tenyésztésével foglalkoznak a szövetkezetbe tömörült gyerekek, de nem fehér holló már az ipari tevékenység sem körükben. Leggyakrabban játékokat és iskolai-óvodai szemléltetőeszközöket gyártanak eladásra. Van olyan iskolaszövetkezet, ahol a növények ipari termelésének értéke eléri az évi 700 ezer forintot. Egyébként egy-egy iskolaszövetkezet tiszta haszna általában néhány ezer, némely helyen néhány tízezer forint évente.

Ki a nyereség?

Mire fordítják a tanulók a nyereséget? Országosan bevált gyakorlat a harmadik fősztás, tehát a tiszta pénz egyharmadával bővítik a „termelést”, ugyanennyit fordítanak közösségi célokra, például az úttörőcsapat nyári táborozásának támogatására, különböző kulturális és sportolokra, a többi pedig a szövetkezeti munkában kiemelkedő teljesítményt nyújtó diákok jutalmazására szolgál.

Mindent egybevetve nem nagy összegekről van szó, de a tanulóifjúság szövetkezésében nem is a pénz a legfontosabb, hanem a nevelési cél: a munka megszervezése a közös tevékenység által, a helyes szakma- és pályaválasztás elősegítése, a szövetkezés megismerése, továbbá demokratizmusra, közösségi életre nevelés.

Kitűnő szerepet kínál az iskolaszövetkezet a közeleltiség gyakorlásához is. Demokratikus úton megy végbe a megalkulás, demokratikusan dolgoznak a választott diákönkormányzati szervek, nyílt légkör uralja a szövetkezet egész tevékenységét. Az életre készítik föl az iskolaszövetkezetek akkor is, amikor tudatosítják a fiatalokban a munka szerinti elosztás igazságos elvét, hiszen csak úgy részesülhetnek a közösség vagyonából, ahogy és amilyen mértékben hozzájárulnak gyarapításához.

P. Kovács Imre

Szilágyi Imre ex librisei

Déliabos zene

Régen nem hallottam magáról a Kőlesey Művelődési Központ Délibáb népzenei együttese. A csöndnek oka volt: tizenkét éves fennállásnak legsúlyosabb válságán esett át a szép sikereket megért csoport: négyen megváltak a hattagú együttestől. Az újjászervezéssel igen nehéz feladatot vállalt magára a két megmaradt tag, Szabó Viola és Dévai János. A Délibáb sajátos profíljára, szakmai színvonalára és népzenei tevékenységére magas mércét állít a folytatásuk elé, de ugyanakkor a továbbélés irányműve dilemmáival is szembesíti őket.

Szerencsére (?) a feladatok nem sok időt hagytak a téli szünetre. Ezekben a napokban magyar kulturális delegáció indul bemutatni körútra Vietnámba, s a küldetésében helyet kapott a Délibáb együttes is. A turné előtt, január 17-én a Művelődési Központ színháztermében a hazai közönségnek is előadta műsorát az együttes, s így képet kaphattunk arról, hogy hol tart ma, milyen úton kíván továbbhaladni. Régi és új arcképeket egyaránt felfedezhetünk a hattagúra bővült zenekarban: ketten a Csobolyó együttesből, ketten más városokból csatlakoztak a csoporthoz. A népzene és a néptánc elválaszthatatlan egységét hirdető jelentős szerepet kapott a változatos műsorban az Épitők Hajdú táncgyűjtése is, amelynek két tagja szintén utazik Vietnámba.

Amint várható volt, az új együttes egyelőre csak a korábbi repertoár átmentésére, illetve lehetőségek szerinti bővítésére törekedett. A régebbi darabok mellett két új összeállítás hangzott el, s a feldolgozások elmaradása, pontosabban csökkenése sejtetni engedti, hogy az együttes az eredeti, autentikus népzene interpretálását tartja legfontosabbnak.

KÖNYVJELZŐ

Illyés Gyula költői világképe

Rég várt monográfia hagyta el a nyomdát Illyés Gyula 80. születésnapja alkalmából. Izsák József munkája régi hiányt pótol, ugyanis a csaknem minden műfajban jelentős alkotó íróról mindeddig nem jelent meg átfogó igényű szintézis. A legelső aspiránssok egyike, Béli Miklós akadémikus az ötvenes évek közepén elkezdett egy Illyés-monográfiát, aminek befejezését akkortájt nem csupán egyéni körülmények halasztották, Illyés egyik legnagyobb szakértőjének tanulmányozatát az Érintkezési pontok (1974) című kötetében olvashatjuk. Baróti Dezső és Illés László szerkesztésében tanulmánykötet jelent meg Illyésről: *Tanulmányok a költőről* címmel, éppen egy évtizeddel ezelőtt.

Izsák József a háború után a kolozsvári Bolyai Egyetem tanított magyar irodalmat, 1957-től Marosvásárhelyen él, az Igaz Szó című szépirodalmi folyóirat szerkesztője, illetve két évtizeden át a Pedagógiai Főiskola tanára. Érdeklődésének középpontjában a két világháború közötti erdélyi irodalom állt; írt monográfiát Asztalos Istvánról, 1969-ben pedig Tamási Áronról jelent meg könyve.

Újabb Illyés Gyula felé fordult érdeklődése: e munkájában a költő világképét az 1920 és 1950 közötti munkássága alapján elemzi. A könyv műelemzések láncolatából épül fel, mindig a mű: versek, regények, drámák, esszék, kritikák, a közelelti publicisztika áll az új monográfia középpontjában. Kutatja az illyési életművet és jelentős szakaszának európai, népi gyökereit, az író forradalmi humánizmusának jegyében. A könyv ennek megfelelően három nagy részből áll. Elsőként az útkereső forradalmiság 1920-tól 1933-ig tartó életműszakaszát veszi magyarázó alá a szerző, majd a népi-nemzeti megújulás szolgálatában töltött évek (1933-37) következik a vizsgálódásban, végül a nemzeti költő próbatételei fejezték ki magát az 1937 és 1950 közötti pályaszakasz követi nyomon. Tömör életrajzi vázlatot is közöl a könyv, jól használható címtutatója alapján pedig minden, e monográfiában elemzett műalkotás tárgyalási és hivatkozási helye visszakereshető.

A tartalmában — és kiáll-

Kultúrház a határon

Háznak ház — de hogy kultúr? Valahogy nem úgy képzelni el az ember az efféle objektumot, mint amilyen a biharkeresztes, 1953-ban egy nagy lakásból átalakított, ma néhány gerendával megtámogatott, irodából, nagyereméből és öltözőből álló, s kétszögletlenül ezzel a névvel illetett intézmény.

Pedig ez az épület a társ-közöségével együtt csaknem kilencezer lelkét számláló határ menti település művelődési központja, a kultúra bázisa és letéteményese.

Aruljuk mindjárt el, hogy már nem sokáig. Még ebben az évben hozzákezdnek a vénülő épület felújításához és bővítéséhez; s ha minden a tervek szerint halad, 1985-ben új, emeletes szárny fogadja majd a betérőket.

Mondhatnánk erre, hogy nagyon helyes, ennyit igazán megérdemelnek a biharkeresztesiek. De ez végül is az ő ügyük.

A ház valóban az ő ügyük; az már azonban szélesebb érdeklődésre is számot tarthat, hogy ezekben a pénzügyi időkben, amikor az építkezéseken nem a legkedvezőbb szelek fújdognak, miként sikerült ezt egy községnek elérnie. Nem mindennapi ugyanis az eset, bár látszólag egyszerű a magyarázata.

Csak az Országos Közművelődési Tanács hárommillió forint támogatása kellett hozzá.

Ezt persze azért nem adják olyan könnyen. A járásban mostanában nem is akadt példa rá. Van tudniillik egy feltétele: hogy a község is legalább ugyanennyit tegyen mellé. S ez az, ami érdekesebb teszi a dolgot. Mert Bihar-keresztes letette. Sőt ennél jóval többet tett le. Egészen pontosan öt és fél millió forintot.

Hogy ez az összeg miként jött össze? Adott bele a tanács, adtak az üzemek, s adtak a lakosság társadalmi munkával. A tanács 2,3 millióval járult hozzá. Az üzemek 1,75 milliót ígértek. A népfőnt és a KISZ pedig 1,45 millió forint értékű társadalmi munkát szervez. Ez az OKT 3 milliójával együtt 8,5 millió: elégnék látszik ahhoz, hogy egy kétemeletes épület emeljenek belőle a kisközségek, szakkörök számára. Amelyek eddig „alberletben”, iskolákban, üzemi klubokban tartották foglalkozásaikat.

Gróza Ferenc igazgató és Balogh Géza tanácselnök szerint azzal nyertek: hogy megállapodásokat, szerződéseket, kész tervet tudtak letenni az asztalra. Nem ment persze könnyen, míg az évekkel ezelőtt megfogalmazott

elképzelés elhatározással érett. Számolni kellett a lehetőségekkel, a vágyakkal és a realitásokkal; így támadt az a gondolat, hogy két lépésben oldják meg a problémát. Először felépítik az új szárnyat, aztán pedig később felújítják a nagyeremtet is.

A pártbizottság és a tanács vezetői végigjárták az üzemet. Erdeklődtek és kértek. Majd megállapodásokat kötöttek arról, hogy 1984-ig ki milyen összeggel segíti az építkezést. Így került sorra az ipari szövetkezet, az Aranykalász Termelőszövetkezet, az állami gazdaság, az Építőipari Szövetkezet Közös Vállalkozása és az AFESZ. Igaz, máris akadtak eltérések, mert nem mindegyik utalja át a kért összeget az időn; de az ígért támogatástól egyik sem lépett vissza.

A kezdeményezésnek és a leleményes ügyintézésnek ezután is nagy része lesz az elképzelés megvalósításában. A tervezés vállalati példát csak két-három év múlva vállalta volna a tervek elkészítését. Szerencsére ugyanazon a válságban belül akadt egy frissen alakult gazdasági munkaközösség, amely fele költésért már el is küldte az alaprajzokat. A kivitelezés ügyében most folynak tárgyalások a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezettel, de annyi máris bizonyosnak látszik, hogy a szakipari munkákból jelentős részt vállalnak szocialista brigádok és kisiparosok. Közülük sokan önként tettek felajánlásokat.

S ami garantálja, hogy olyan épület készüljön, amelyre a közművelődésnek valóban szüksége van: a konkrét igényeket a művelődési ház munkatársai foglalták pontokba, figyelemmel a jelen és a jövő kívánalmaira is. A leendő klubházban így kapnak helyet szakköri, szabadidő- és klubtermek, irodák és egy kiállítóterem. Ezek hiányoznak mindenképp, hogy a jól működő kiscsoportok végre egy helyen, kulturális körülmények között, áttekinthető rendben gyűljenek össze.

Minderről olyan természetességgel beszélnek a biharkeresztesiek, mint a békés befejezett, semleges tényeket közlőnek. Lehet, hogy már a nyitás napja lebeg a szemük előtt, s feledni kívánják az eddigi talpalásokát és a várható tennivalókat, amelyek feltehetőleg okoznak még egy-két nyugtalan éjszakát.

De ha eljön az a nap, világosan látszik majd: nekik volt igazuk.

T. G.

Szűcs Jánost megoperálták

Javában tart a DMVSC labdarúgócsapatának alapozása. Január 3-án 21 játékos kezdte meg a felkészülést — mint erről lapunkban annak idején be is számoltunk. A létszám azóta csökkent, mivel Lukács kapust az egyesület kiadta a DUSE-nak, majd Szűcs János térsérülése kiújult, és nem tudta folytatni a munkát. Legújabb hírnök, hogy a balszerencés futballistát Budapesten a Sportkörházban megoperálták, és előreláthatólag a hét végén tér haza Debrecenbe.

Az együttes játékosai már számolják a napokat, hiszen január 25-én a csapat 3 hetes túrára Algériába utazik. Az

utazó labdarúgók között nem lesz ott az említett két játékoson kívül Varga sem, aki tanulmányi elfoglaltsága miatt marad itthon. A korábban sérüléssel bajlódó Kiss János viszont jól érzi magát, bírja a terhelést, és minden bizonyosan tagja lesz a keretnek. A válogatott játékosok közül — mint ismeretes — Sallai és Kerekes az A csapattal Egyiptomba utazott, és majd február 2-án csatlakozik klubtársaihoz Algériában. Eredetileg úgy volt, hogy Menyhart az olimpiai együttesrel megy túrára. A tervezett portya azonban elmarad, így Menyhart is január 25-én a többiekkel indul Algériába.

Nagy tér kell az ugrások gyakorlásához

Utánpótlási körkép a műkorcsolyázóknál

A csetlő-botló lépésektől a piruettekig

Javában tart a műkorcsolyázók versenyszépe. A városokban élők — büszkélkedhetnek az ilyen korai kezdéssel. Szerencsére a debreceniek is ezek közé tartoznak, akik közül sok kisgyerek Gáti Fruzsina irányításával ismerkedik a műkorcsolya alapelveivel. A már öt éve itt tevékenykedő (hétéveken Budapestre hazajáró) szakadó vezetésevel januártól már 33 három-tíz éves korú gyermek karcolja a jeget az éles pengékkel kedden és csütörtökön reggelente. Vannak közöttük csetlő-botló apróságok, de elsősorban lendülettel száguldó „öntudatos” iskolások is, akik közül néhányan remélhetőleg versenyezni is fognak később.

Kun Zoli már az ifjúságiak között szerepel (Fotó: Kalmár István)

országban kevesen — csak a műjégyűzők rendelkeznek városokban élők — büszkélkedhetnek az ilyen korai kezdéssel. Szerencsére a debreceniek is ezek közé tartoznak, akik közül sok kisgyerek Gáti Fruzsina irányításával ismerkedik a műkorcsolya alapelveivel. A már öt éve itt tevékenykedő (hétéveken Budapestre hazajáró) szakadó vezetésevel januártól már 33 három-tíz éves korú gyermek karcolja a jeget az éles pengékkel kedden és csütörtökön reggelente. Vannak közöttük csetlő-botló apróságok, de elsősorban lendülettel száguldó „öntudatos” iskolások is, akik közül néhányan remélhetőleg versenyezni is fognak később.

Gáti Fruzsina a kezdők oktatásán kívül a haladók, vagyis a műkorcsolya-versenyzők felkészítését tartja fő feladatának. A BSE egykori kiváló ifjúsági verseny-

zője hétfő, szerda, csütörtök és péntek délutánonként adja át gazdag tapasztalatait nyolc neveltjének. Nem sikertelenül, hisz tanítványai eredményesen szerepelnek az idei évad újonc, serdülő és ifjúsági seregszemléin. Az új évben eddig két viadalon indultak a debreceniek. Az Új Élet parki Általános Iskola hetedik tanulója, Kun Zoli tavaly még serdülőként nyert vidékbajnokságot. Idei első ifjúsági versenyén a Budapest Sportszalonban második helyezést ért el. Az ugyanabba az iskolába járó Szolnoki Győző az elmúlt hét végén hat ellenfelét megelőzve nyerte meg az újonc korosztályúak Székesfehérváron rendezett vetélkedőjét. Az Újkerti Nevelési Központban tanuló Löffler Karolina ugyanott számottevő fejlődést bizonyítva hetedik lett. Olyan pontozó bíró

is volt, aki negyediknek rangsorolta a szabadon választott gyakorlatát alapján. Ha a 12 éves kislány továbbra is így halad, bizhat abban, hogy jövőre összetettben is dobogóközeli helyet szerez.

A jövő reményeinek előtt az elkövetkező napokban, hetekben is nagy feladatok állnak. Másfél hét múlva Jászberényben indulnak, február 12-13-án ugyanott szerepelnek a vidékbajnokságon majd két héttel később a Budapest Sportszalonban az országos bajnokságra öltik fel a szüleik által varrt vagy készítettett kúruháikat.

Kívánjuk, hogy a DMVSC fiatal versenyzőinek kánkáokra, polkákra és keringőkre bemutatott ugrásai és piruettjei minél nagyobb sikert arassanak!

Csibák Zoltán

Az edzések színvonalasak hangulatosak

Thorpe érmei

Több mint hetven évvel a történelem után visszaadták az amerikai Jim Thorpe profi-váltó miatt elvett olimpiai érmeit. Az 1912-es stockholmi olimpián Thorpe hat arany- és két ezüstermet szerzett. Mint ismeretes, annak idején profi-váltó nyilvántartott, mivel olimpiai sikereit követően kiderült, hogy 1910-ben

egy észak-karolinai baseball-csapatban félprofi játékosként szerepelt. A már korábban rehabilitált Thorpe érmeit kedden, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (IOC) Los Angelesben tartózkodó elnöke, Juan Antonio Samaranch átadta az egykori bajnok gyermekeinek.

ASZTALITENISZ

Az Irinyi János Elemi-szeripari Szakközépiskola tornatermében hat asztalon bonyolították le a megyei felnőtt egyéni asztalitenisz-versenyt. A küzdelem nyílt volt, ami azt jelenti, hogy a járási és városi versenyek eredményeitől függetlenül mindenki részt vehetett a megyei összecsapáson.

A férfiak mezőnyében megjelentésre a nagy esélyes Boldy (Meteor) a tizenhat közötti versenyzőt szelvétezte Nagy Istvántól (DUSE). A női mezőny esélyesei az NB II-t is megjárt Meteor lányai voltak. A DUSE sportolói azonban jobbnak bizonyultak.

Eredmények. Nők: 1. Varga Veronika (DUSE), 2. Rol-

ly (DUSE), 3. Kovács (DUSE) és Erdei (Meteor). — Páros: 1. Jakab Adél, Benke Istvánné (Meteor), 2. Könyvnyű, Jánki (Meteor), 3. Rolly, Varga (DUSE) és Ravasz, Bagoly (Meteor, Püspökladány). — Férfiak: 1. Papp Dezső (BIOGAL), 2. Kelemen (Gázláng), 3. Horovitz (Gázláng) és Annus (Meteor). — Páros: 1. Kelemen József, Horovitz Tamás (Gázláng), 2. Boldy, Somogyi (Meteor, BIOGAL), 3. dr. Gyarmathy, Leskó (DUSE) és Papp, Szilágyi (BIOGAL). — Vegyes páros: 1. Horovitz Tamás, Jakab Adél (Gázláng, Meteor), 2. Kelemen, Könyvnyű (Gázláng, Meteor), 3. Annus, Jánki (Meteor) és Szilágyi, Erdei (BIOGAL, Meteor).

Lakótelepi sport

A Lakótelepi SE sötökán karatészakosztálya tanfolyamot indít február 1-től. Jelentkezni lehet minden kedden és csütörtökön 19 órától a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola tornatermében Deli Ferenc és Géczy Tihamér tanfolyamvezetőknél.

Az egyesület női kondicionáló tornából tanfolyamot rendez az alábbi helyeken és időpontokban: Újkerti Általános Művelődési Központ tornacsarnok, szerdán és pénteken 19 órától; Kun Béla Általános Iskola tornaterme (Bolyai utca) kedden és pénteken 18.15 órától.

SOROKBAN

Ribli döntetlent játszott a jugoszláv Hulak ellen a hollandiai Wijk aan Zeeben zajló nagyszabású sakkturnán. Így a forduló után az első csoport állása: Anderson (svéd), Ribli, Hulak 3. Olafson (izlandi), Seirawan (amerikai) 2,5 pont.

Nemzetközi barátságos ökölvívő-mérkőzésen a romániai Szatmari együttese 11:3-re győzött Balmain utcai klubja ellen. A Lenin Tsz SK ellen. Az újbányai győzelmet Zsupos, Gyarmati, Racz és Fekete aratták.

A berettyóújfalui városi férfi asztalitenisz-csapatbajnokságon az AFESZ vezet (34 pont)

Berekbőszörmény (28) és a EMSE ifjúsági csapata (24) előtt.

A Ganz-MÁVAG fedett pályás ifjúsági atlétikai versenyén az olimpiai csarnokban a hajdúböszörményi Nagy István súlylökésben 14,85-tel második lett.

Elkészült az NSZK labdarúgó-válogatottjának ideai programja. Az együttes szeptember 17-én Budapesten lép pályára a magyar válogatottal szemben.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport	Sportfog.	Rádió	Napló
1. Ascoli (14)–Avellino (13)	1,x	x,1	1	1
2. Cagliari (11)–Udinese (6)	x,1	1,x	1,x	1,x
3. Cesena (9)–Juventus (4)	x,1,2	x,2	x,2	2
4. Fiorentina (5)–Genoa (10)	1,x	1,x	1	1
5. Napoli (13)–Pisa (12)	1,x	1,x	x,1	1,x
6. Sampdoria (8)–Inter (3)	x,1	x	1,x	x,2
7. Verona (2)–Roma (1)	1,x	x,1	1,x	2
8. Foggia (18)–Sambenedetti (12)	x	x	1,x	1,x
9. Lazio (1)–Cavese (3)	1	1,x	1,x	1
10. Monza (20)–Bologna (11)	x,1	1,2	1,2	1,x
11. Palermo (3)–Campobasso (13)	1	1	1,x	1
12. Perugia (16)–Catania (6)	1,x,2	x,1	1,x,2	1,x
13. Reggiana (18)–Arezzo (7)	x,2	x,1	x,1	1
14. Lecce (8)–Atalanta (14)	1,x,2	1,x	1	1
15. Como (6)–Bari (17)	1	1	1	1
16. Cremonese (5)–Varese (10)	1	1,2	1	1

Folytatás február 27-től

A területi labdarúgó-bajnokság Tisza csoportjában szereplő együttesek általában január 3-án vagy 4-én elkezdték a felkészülést a tavaszi idényre. A csoportban levő hat hajdú-bihari csapat készülődéséről a hasábkon már beszámoltunk a napokban.

A megyei bajnokság csapatai is dolgoznak.

Ugyanígy folyik a munka a Hajdú-Bihar megyei labdarúgó-szövetség berkeiben, s készülődik a Tisza csoport bajnokságát szervező, lebonyolító versenybizottság is.

A sors a játékezőket nyitja. A munkóeszközök szükséges sportorvosi vizsgálaton vesznek részt, január 22-én pedig játékezői tanfolyam kezdődik a szakszövetség Simonffy utcai helyiségében.

A területi felnőtt és ifjúsági, valamint az országos serdülőbajnokság debreceni csoportjában szereplő csapatok képviselőinek részvételével február 12-én ligalélt tart a versenybizottság Debrecenben, délelőtt 11 órától. A ligaléltésen értékelik az őszi idényt, ismertetik a fejelemly helyzetet, és szó lesz a játékezőket működéséről. Az egyesületek igényeinek megfelelően döntenek a területi ifjúsági és az országos serdülőbajnokság fordulójának időpontjáról. Szó van arról, hogy a két csoportban nem vasárnap, hanem szombaton lesznek a mérkőzések.

Az eredeti kiírásnak megfelelően, február 27-én kezdődik a tavaszi idény mind a területi, mind pedig a megyei labdarúgó-bajnokságban (a megyeieknél az ifjúságiak a felnőttekkel párhuzamosan játszanak), s a küzdelmeket egyaránt június 5-én fejezik be.

A területi bajnokságban első helyen végző együttesek (a hat csoport bajnokai) három párbant osztályozót vívnak az NB II-be jutásért június 19-én és 26-án. Hajdú-Biharban a járási bajnokság csapatai ugyancsak osztályozón vesznek részt, június 19-én és 26-án. A megyei bajnokságot nyert csapatok osztályozó nélkül jutnak a területi bajnokságba.

A munkaterv szerint mind a területi, mind a megyei bajnokság valamennyi együttese képviselőinek részvételével ünnepi díjkiosztó ligalélt lesz Debrecenben, mégpedig június 18-án, szombaton.

Műkorcsolyázó-bajnokság

A Magyar Jégsportszövetség remek ötlete, hogy a hét végén, péntektől vasárnapig a Budapest Sportszalonban együtt bonyolítja le a jégkorongozók II. Magyar Nemzet Kupa sorozatát és a műkorcsolyázók országos bajnoki vetélkedését. Utóbbival kapcsolatban Studniczy Ferenc, a szövetség főtájtára tájékoztatta az MTI-t.

Már hosszú évek negatív gyakorlata, hogy csak három számban kerül sor bajnokavatóra, páros műkorcsolyázás szinten nem létezik Magyarországon. Idén is így lesz?

Igen, de hadd pontosítsak: nemcsak Magyarországra jellemző a páros műkorcsolyázás visszaesése — választott a főtájtár. — Ez világszerte megfigyelhető jelenség. Az oka nagyon próza. A páros versenyszámhoz a férfiaknál a női képzéshez képest magas fokú szakmai tudással rendelkező nő és férfi kell. Ha pedig ők már egyetemen jó tudásúnak számítanak, akkor miért osszák meg a sikert párosban...? Ma radnak tehát egyéni versenyzők. Honi szakberkekben egyedül Jászberényben fi-

gyelhető meg próbálkozás a páros műkorcsolyázás életben tartására. Nagy Mariann edző egészen fiatalokkal dolgozik.

Színvonalában mit ígér a hét végi bajnokság, amelyre hosszú évek sátorterős rendezése (a Millenárison bonyolították le rendszeresen a műkorcsolyázók vetélkedését) után magyarországi viszonylatban minden idők legkiválóbb körülményei között kerül sor?

Nem mondom újat azzal, hogy a jégkorongosok versenye igéri a fő látványosságot, bár mindössze két páros küzd az elsőségért. Ok viszont már nemzetközileg is jegyzett egyéniségek. Kétségteljesen a Péterffy, Bálint duó esélyesei jobbak, de az Engi, Tóth kettőtől is azt várjuk, hogy megmutassák „oroszlánkörmeiket”. Öröndetes, hogy a nőknél bővült a bajnokságra jelentkezettek köre, ötven voltak. Aligha lehet megjósolni, hogy a Szalay, Miklósi, Téglási trióból ki nyerhet. A férfiaknál szintén ketten lépnek jégre, Száraz és Rab küzdelme ugyancsak bizonytalan kimenetelű — fejezte be Studniczy Ferenc.

Földrajzi szabadegyetem

Februártól szabadegyetemi előadás-sorozat indul az Újkerti Általános Művelődési Központban. Az érdeklődők nyolc előadás keretében ismerkedhetnek meg a Földközi-tenger vidékének történetével, jelenével és földrajzi érdekességeivel. A sorozatra a Művelődési Központ 4-es irodájában lehet jelentkezni február 10-ig. A nyolc előadásra szóló bérlet ára

50 forint. Egy előadás belépődíja 8 forint. Az előadások címei: A mediterrán világ; Hispániától a mai Spanyolországig; A mediterrán rész: az olasz csizma; Dalmácia és a kék Adria; Az antik kultúra forrásainál; A görög szigetvilág; Egy kis darab Ázsia: Törökország; Egyiptom — a Nilus ajándéka; Líbia, az oázissá váló sivatag.

Weiner-émlékverseny

Immár ötödik alkalommal rendezik meg a Zene-művészeti Főiskolán a Weiner Leó-émlékversenyt. A kiváló zeneszerző és pedagógus emléke előtt tisztelgő versenyre 18 évtől 32 éves korig nevezhetnek a jelentkezők hegedű-zongoraszerű és vonós négyes, illetve vonósnégyes kategóriákban. Mindkét kategória kétfordulós. A győzteseket a következők szerint díjazza a főiskola tanáraiból álló zsűri: hegedű-zongoraszerű kategória: I. díj 10 ezer forint; II. díj 6 ezer forint;

vonós négyes: I. díj 20 ezer forint; II. díj 12 ezer forint; vonósnégyes: I. díj 15 ezer forint; II. díj 9 ezer forint. A verseny győztesei a díjkiosztással egybekötött díszhangversenyen szerepelnek. A Weiner Leó-émlékversenyre március 15-ig fogadnak el jelentkezést a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanulmányi osztályán, ahol részletes tájékoztatást adnak, és jelentkezési űrlapok igényelhetők. (Budapest VI., Liszt Ferenc tér 8. Postacím: 1391 Budapest, Postafiók 206.)

Számítógépes vízdijszámlázás

A Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornamű Vállalat debreceni központjában számítástechnikai központot helyeztek üzembe. Ez a berendezés lehetővé teszi, hogy géppel végezzék el a vízdijszámlázást. A vállalatnak közel 70 000 olyan fogyasztója van, akiknek a vízfelhasználását vízórával mérik. A számlákat zömében eddig is géppel állították ki, de nem

helyben, hanem Szolnokon. Az ottani vállalattal kötött együttműködés keretében történt erre a megállapodás. A nagymennyiségű anyagok az oda- és visszazállításra jelentős többletmunkát és időt igényeltek. A februárban kézbesítésre kerülő vízdijszámlákat már a vállalat saját gépei készítik el.

A HÉT FILMJEI

Az *Akit Bulldózernek hívtak* című színes, szinkronizált olasz filmben ismét színe lép Bud Spencer, a mozivászor koronázatlan bunyókirálya, s ennek több tucat bevett oros és sajjó borda látja kárát. A néző azonban ezúttal is megúsza, sőt remekül mulat, mert ahol Spencer verékszik, ott nem a vér bugyan elő, hanem a nevetés a remekül megkoreografált tömegpuhítás láttán. A jó öreg Bud a változatoság kedvéért most egy jámbor nápolyi kagylóhalás személyében jelenik meg, s persze rendet teremt mindenütt, ahol csak feltűnik lomha alakja. Michele Lupo rendező ügyesen teremt alkalmakat arra, hogy kedélyes csontzene fesse alá filmjének cselekményét.

Egy húszéves fiú sorsának csodéjt mondja el a *Szemben a világgal* című színes, francia film története. Pierre semiféle társadalmi programot nem fogad el, sem az anarchista ideál nélkül. Ez a magányos szembenállás a semmibe vezet, s amikor elszakítják tőle hűgát, az egyetlen embert, aki számít, a lázadékból bűnöző lesz. *Gerald Blain* rendező puritán eszközökkel fogalmazza meg aggodalmát a fiatal nemzedék kiábrándultsága miatt. A film főszerepét Patrick Norbert játssza.

Frederico Garcia Lorca Várnász című drámáját balett-feldolgozásban vitte színe *Carlos Saura*, a neves rendező. A szegény férfi nem vehette feleségül szerelmeit, akik most vezetnek oltárhoz. A sűrű atmoszférájú közegben, az esküvő forgatagában már ott lappang a tragédia. Az ifjú férj és az egykori szerelme élethálarcában mindketten veszítenek. A kettős halál lesz ponton a történet végére. A balettváltozatban többek között *Antonio Gades* láthatjuk táncolni.

A filmek vetítési időpontját a napi sajtóban közöljük.

MÉG EGY TORONYÓRA

(Fotó: Kőszeghy György)

+14,8 fok

MICSODA TÉL!...

Kedden új rekordot jegyeztek fel a meteorológusok. Ezen a napon Budapesten még soha sem mért hőmérsékletet hozott a szeszélyes időjárás. Kora délután 14,8 fokot mutatott a hőmérők. Ez az eddigi január 18-i maximum. A napi közép-hőmérséklet is 9 fokkal magasabb volt a sokéves átlagnál.

A keddről szerdára virradó éjszaka azonban észak-

nyugat felől viharos szél érte el hazánk területét. A szél átlagos sebessége 90–95 kilométer volt óránként. Egyes helyeken 100 kilométernél sebezsebb szelet is mértek.

A hidegebb hőmérsékletű szél hatására hazánkban rohamosan csökkent a hőmérséklet. Szerda reggel például a Kékestetőn mínusz 5 fokot mértek (24 órával korábban plusz 5 fok volt a hőmérséklet).

Költésre készülő vízimadarak

Az enyhe idő hatására a délre távozott vándormadarak népes csoportjai visszatértek a Fertő tóra. A magyar és az osztrák oldalon egyaránt nagy tömeg nyári lúd tartózkodik. A magyar oldalon több mint 60 énekes hattyút is megfigyeltek. A hattyúk, nyári ludak, kacskák és szárcsák már a költésre készülnek. A tapasztalatok alapján a szakemberek eb-

ből arra következtetnek, hogy a tavasz beálltáig már nem lehet nagy hidegekre számítani.

A soproni és Fertő táji természetvédelmi területeken, a soproni üdülőnegyed, a Lövérék kertjeiben számos olyan növény szirmot bontott, amelyek máskor jóval később kezdenek virágozni.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: IVÁN GIZELLA — TELEFON: 12-144

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS
csütörtök estig: Délkeleten is felszakadozik a felhőzet. A felhőátvonulásokból elszórtan várható hózápor. Általában erős, gyakran viharos északnyugati szél várható. A legmagasabb napi hőmérséklet 0 fok körül alakul.

1983. JANUÁR 20., CSÜTÖRTÖK
FABIÁN, SEBESTYÉN NAPJA
A Nap két 07.24 — nyugszik 16.27 órakor (Debreceni adatok: 7.14 és 16.16 óra)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százhetvenöt évvel ezelőtt, 1808. január 20-án született a Veszprémi megyei Vanyolán, és 38 éves korában, 1846-ban halt meg a Békés megyei Szarvason Vajda Péter költő, pedagógus és természettudós, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Sopronban és Győrben tanult, a pesti egyetemen orvosnak készült, de az 1831-es kolerajárvány idején egy diáktüntetés szervezésének vádjával eltávolították az egyetemről. Évekig írásból és szerkesztői munkából élt. 1833-ban, majd 1838-ban a Hasznos Művelődés segédszerkesztője, közben 1836-ban a Lipócsében megindította — Garasos Tár címmel — az első magyar ismeretterjesztő folyóiratot. 1838-ban Kunoss Endrével közösen szerkesztette a *Tudományok* című folyóiratot. Ő maga is számos természettudományos művet írt, illetve fordított. 1842-ben a Természettudományi Társulat első titkára volt, de amikor az felvette a „királyi” jelzést, állását otthagyta. 1835-től Pesten, 1843-tól Szarvason volt tanár, ahol nagy visszhangot keltő dalnapokat szervezett. Az iskolában mondott, plebejus-demokratára nézeteit hangzótták Erkelési beszédek miatt a kérmény vád alá helyezte.

Fontosabb művei: *Pesti levelek I–II.*, *Tapasztalt méhészszerzés, Növénytudomány, Oszinte beszédek, Erkelési beszédek, Költemények prózában.*

HANGVERSENY. A Kodály Zoltánra emlékező sorozat keretében január 21-én, pénteken 16 óra 30 perckor hangversenyt tartanak az Újkerti Általános Művelődési Központ nagy előadótermében, ahol többek között a Városi munkáskörös is fellép.

MŰSORAJANLAT. Ma, pontosan délből a Petőfi adón a „Kapszolgák a pécsi körzeti stúdió” című műsort hallhatják a rádiók. A műsor címe: Épiténénk, de hova? A riportokban a helyi tanácsok terület-előkészítési gondjairól, a tanács lakásépítés problémáiról tudhatunk meg egyet s mást.

ZENEI SZABADEGYETEM. Ma este fél 6-kor a Zeneművészeti Főiskola 15-ös termében tartják meg a zenei szabadegyetem soron következő előadását. Az előadás címe: Tér és idő a zenében. Előadó: Kedves Tamás főiskolai igazgató.

LIMONÁDEPATRON. A Szénasavtermelő Vállalat repcelaki gyárában limonádepatronit is készítenek. A benne levő szén-dioxidot citrommal ízesítik, így a szifonból rögtön limonáde nyerhető.

TIZEDSZER. Húsz év alatt most tizedszert jelentett meg orvosi szótárt az Akadémiai Kiadó. Új vonása a gyűjteménynek, hogy címszóként magyar orvosi szakkifejezéseket is szerepeltet.

Gépkocsi-átvételi sorszámok

Trabant Hyc. Lim. (Bp.)	13 263
Trabant Hyc. Combi (Bp.)	82
Trabant Lim. (Debr.)	8 551
Trabant Combi Spec. (Bp.)	4 235
Wartburg Lim. (Bp.)	8 134
Wartburg de Luxe (Bp.)	11 147
Wartburg Lim. (Bp.)	1 350
Wartburg de Luxe (Bp.)	2 100
Wartburg Tourist (Bp.)	4 172
Skoda 105 (Debrecen)	5 080
Skoda 128 (Debrecen)	7 111
Lada 1200 (Debrecen)	304
Lada 1300 (Debrecen)	5 458
Lada 1500 (Debrecen)	5 785
Lada Combi (Debrecen)	2 397
Moszkvics (Bp.)	11 671
Polski Fiat 126 (Bp.)	14 993
Polski Fiat 1500 (Bp.)	3 524
Dacia (Debrecen)	5 343
Zastava (Budapest)	1 155

KÖZLEMÉNY

Ertesítjük a lakosságot, hogy vízvezeték-építési munkák miatt a Csapó utcán a Rákóczi utcától Tóthfalusi térig terjedő szakaszon 1983. január 20-tól június 30-ig a forgalom részleges útzárás miatt szünetel. Kérjük a lakosság szíves megértését. Debreceni Vízmű és Gyógyfürdő Vállalat. (X)

Párt- és a Varsói 1983. jan

1983. január 20. — litikai Bizottsága és nécsa meghallgatta párt- és kormányk politikai tanácskoz végzett munkájára nécs jövöhagyta a Magyar Népkö sői Szerződés polit kozatának megállap abban foglalt kezdő a Minisztertanács ső szintű képviselő idősákbakban került köreinek tevékenys zeteközi helyzet, fok vekedtek a békét egész világon.

Bármennyire bor elhárítása is reális vábára is alapvető köződik a nézet fel ág népei változatl lében, a kölcsönös A fegyverkezési re, óriási terhek és állam számára politikai nyilatkozta Szerződés tagállam

Több ezren klub A Kölcsey idei progra

Az elmúlt évben Ferenc Művelődési látogatónak száma litete az egymillió matosan működő nek 816 tagja volt. dezett 134 tanfolya an vettek részt. A r központ 50 amatőr ti csoportot m Harmincet klub tá totta meg rendszé lalkozásait. Minde ti, hogy 229 csopor felnőtt és fiatal te dett. A hat nagy á turális mozgalom vevők száma megkö 35 ezret. Ezek a sz zik, hogy milyen n gek kulturális igé kielégítése a Kölc Művelődési Közp

Elkészült az 1983. évi munkater művelődéspolitikai sek változatlanok. évben is jelentős z tenek be az intézn ben a kulturális r Meghirdették a Kö sága, a *Mezőgazda* lista kultúrája, a latban — 83 mozgó debreceni közpisk általános iskolai Debreceni kaleidos kedősorozat kereté kedhetnek meg a turális és művész vel. Felnőttek és lások részvételéve jük le a *Ki tud töb jutunioról?* szeller döt.

Az üzemi napojában a Debrecen gyár és a Debrec rugárny mutakol iskolanapok kereté receni közpiskola tézmény vendége. A Kölcsey Fere desdi Központ a Debrecen nagy rendezvényeinek. 22. közzött budape ki színházak ver léseivel rendezik receni színházi ny miniteátrum nyá